

2009.g. 28.septembris – 04.oktobris

Šī nedēļa akciju tirgiem bija samērā smaga, jo vairāki sarūgtinoši ekonomikas dati investoros izraisīja nedrošību. "S&P 500" indekss kritās otru nedēļu pēc kārtas, šoreiz nokrītoties par 1,8%. Eiropas akciju cenas saruka par 2%. Japānas akciju rezultāti bija vieni no vissliktākajiem, saskaņā ar "Nikkei 225" indeksu nokrītoties par 5,2%. Pārējo Āzijas valstu akcijas nedēļu noslēdza ar 1,1% kritumu. Attīstības valstu akciju cenas kopumā samazinājās par 0,7%. Krievijas akcijas, neskatoties uz jēlnaftas cenas pieaugumu (+4,6%), nokritās par 1,6%. Arī Austrumeiropas akciju cenas skāra pārējo reģionu akciju negatīvā tendence, un tās kritās par 2,5%.

ASV bezdarba līmenis septembrī sasniedza 9,8%, kas ir augstākais rādītājs 26 gadu laikā. Visasāk tas izpaudās datos par darba vietu skaitu (atskaitot lauksaimniecības sektoru), kas sagādāja negatīvu pārsteigumu – likvidēto darba vietu skaits sasniedza 263 000 (skat. 1.grafiku), lai gan prognozēts bija 175 000. Un arī tas ir vairāk kā mēnesi atpakaļ. Uzņēmumu jaunu darbinieku pieņemšanā ir piesardzīgi, jo prognozes par patēriņu joprojām nav stabilas. Eiro zonā bezdarba līmenis sasniedza 9,6%.

Uzņēmumu nedrošība par pieprasījuma atjaunošanos izpaužas arī ražošanā. ASV ražošanas sektora PMI indekss par spīti kāpumam septembrī tomēr neattaisnoja cerības. Jauno ražošanas pasūtījumu apjoms šogad pirmo reizi kopš marta kritās. PMI indeksa rādītāji tirgū izraisīja kritumu pat neskatoties uz to, ka cits pārskats liecināja, ka iedzīvotāju tēriņi ASV augustā ir palielinājušies par 1,3% un ienākumi ir pieauguši par 0,2%. Arī Eiropas tirgi piedzīvoja kritumu, neskatoties uz to, ka eiro zonas PMI indekss pakāpās vairāk kā prognozēts un sasniedza 49,3 punktus (skat. 2.grafiku), pietuvojoties rādītājam, kas liecina par pieaugumu (virs 50 punktiem). Pakalpojumu un abu sektoru saliktais PMI indekss ir jau virs 50 punktiem, septembrī, kad nāca klājā galīgie aprēķini, sagādājot pozitīvu pārsteigumu.

Arī par mājokļu pārdošanu noslēgto līgumu apjoms liecina, ka, lai arī makroekonomikas datiem pastāv mazāka iespējamība sagādāt pārsteigumus, ekonomikas atlabšana, šķiet, turpinās. Šis mājokļu pārdošanas rādītājs, kurš no visiem pārējiem ir visbūtiskākais, pakāpās vairāk kā prognozēts, augustā pieaugot par 6,4%.

Arī pagājušās nedēļas dati liecināja, ka otrajā ceturksnī ASV ekonomikas apjoms ir sarucis lēnāk kā lēsts agrāk. ASV IKP minēto trīs mēnešu laikā gada izteiksmē saruka par 0,7%. Kā norādīts jaunajā "Pasaulē ekonomikas apskatā", SVF sagaida, ka ASV ekonomikas apjoms šogad saruks par 2,7% un nākamgad pieaugs par 1,5%. Eiro zonai SVF sarukuma prognozi šim gadam samazināja no 4,8% līdz 4,2% un prognozē, ka 2010.gadā ir gaidāms pieaugums 0,3% apmērā. Japānā šī gada reālā IKP sarukums ir gaidāms 5,4% apmērā, savukārt nākamgad SVF Japānas ekonomikai prognozē pieaugumu 1,7% apmērā.

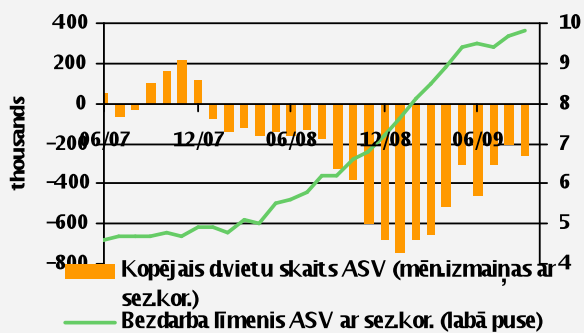
Sakarā ar sliktajiem datiem par nodarbinātību ASV un faktu, ka, kā konstatēts Japānas Bankas pētījumā, uzņēmumi plāno vēl vairāk samazināt investīcijas, Japānas akciju cenas piedzīvoja lielu nedēļas kritumu pat neskatoties uz to, ka Japānas PMI indekss pakāpās, bezdarba līmenis augustā no 5,7% samazinājās, sasniedzot 5,5%, un mājāsaimniecību tēriņi augustā, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, pieauga par 2,6%.

Krievijas centrālā banka no 10,5% līdz 10% samazināja procentu likmi, par kuru tā izsniedz aizdevumus Krievijas noguldījumu bankām. Šī likme nu ir samazinājusies no augstākā punkta - 13%, kas bija sasniegts 2008.g. decembrī. Šāds samazinājums visdrīzāk radīs labvēlīgu ietekmi visām Krievijas bankām un reālajai ekonomikai, jo palīdzēs samazināt kredītu procentu likmes un kredītresursu izmaksas. Centrālās bankas bāzes likmes samazināšanai vajadzētu mazināt arī nesen atkal vērojamo pieauguma spiedienu uz rubļa vērtību. Otrdien Krievijas centrālā banka paziņoja, ka ir iepirkusi 1 miljardu ASV dolāru, lai noturētu rubļa vērtību zemu.

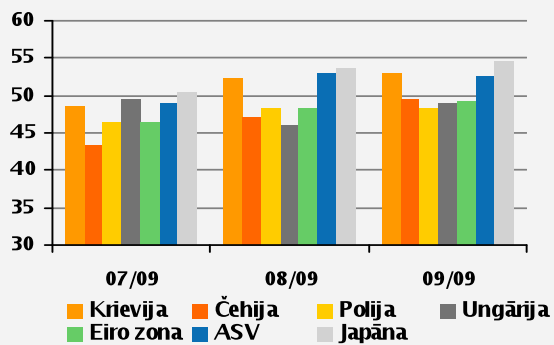
SVF publicēja pārskatu par Eiropas attīstības valstīm, prognozējot, ka šajā reģionā izaugsme atjaunosies 2010.gadā. Kā norāda SVF, minēto reģionu īpaši negatīvi ietekmējusi ir kapitāla pieplūduma samazināšanās. Visvairāk cietušas ir Bulgārija un Baltija valstis, jo citās valstīs elastīgais valūtas kurss ir kalpojis par "amortizatoru". SVF Baltijas valstīm 2010.g. prognozē reālā IKP sarukumu 3,7% apmērā, kas ir vislielākais kritums šajā reģionā. Ungārijai, kuru arī smagi skāra pēkšņā kapitāla pieplūduma apstāšanās, 2010.gadā tiek prognozēts reālā IKP kritums 0,9% apmērā. SVF Polijai nākamajam gadam prognozē IKP pieaugumu 2,2% apmērā (ar korekcijām atbilstoši inflācijai). SVF veiktajā analizē nebija ietverta Čehija, Slovākija un Slovēnija.

Iestājoties jaunam mēnesim, parādījās jauna informācija par ražošanas sektora stāvokli Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī Krievijā, jo tika publicēti jaunie PMI indeksi (skat. 2.grafiku). Krievijas PMI indekss pakāpās par 2,4 punktiem, sasniedzot 52 punktu atzīmi, kas norāda, ka ražošanas sektorā atkal ir vērojams pieaugums (ja indekss pārsniedz 50 punktus, tas liecina par paplašināšanos). Arī Ungārijas ražošanas sektors pirmo reizi kopš 2008.g. oktobra nav tālu no atgriešanās pie izaugsmes. Augustā nokrītoties līdz 46 punktiem, Ungārijas indekss šoreiz sasniedza 49 punktus. Augusta kritums lielā mērā gan ir skaidrojams ar uzņēmumu darbības apjomu samazināšanu vasaras atvaļinājumu un apkopes darbu veikšanu. Polijas septembra PMI indekss sasniedza 48,2 punktus, kas atbilst augusta rādītājam. Polijas ražošanas sektora atgūšanos, iespējams, nedaudz bremzēja Vācijas īstenotās programmas, kuras ietvaros jauna auto pircējs saņem kompensāciju par veco auto, pārtraukšana.

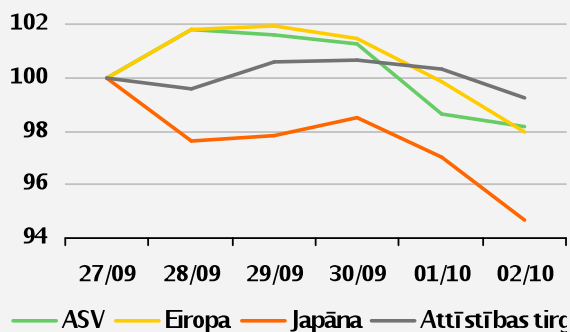
1.grafiks. ASV nodarbinātības dati

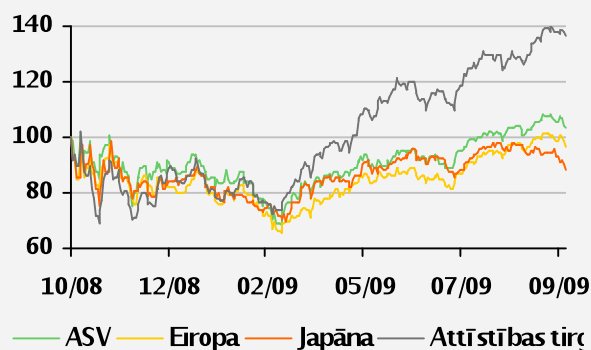
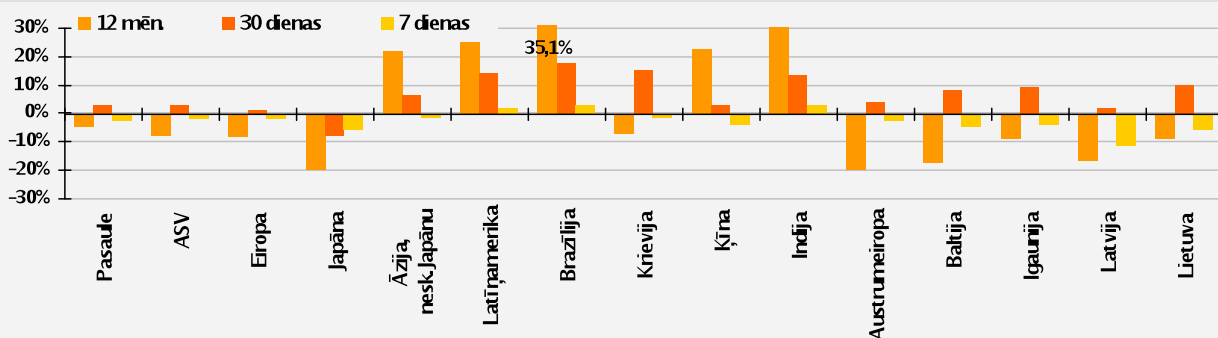
2.grafiks. Ražošanas PMI indeksi noteiktiem reģioniem

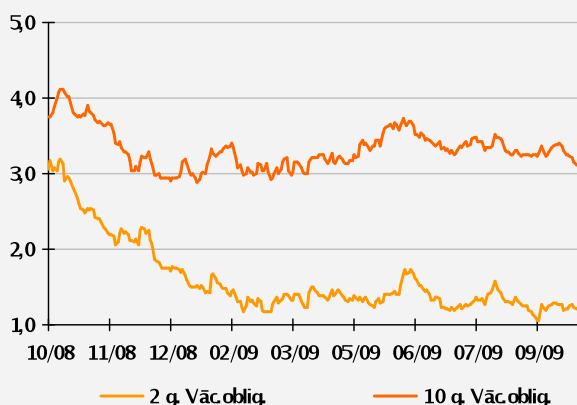
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

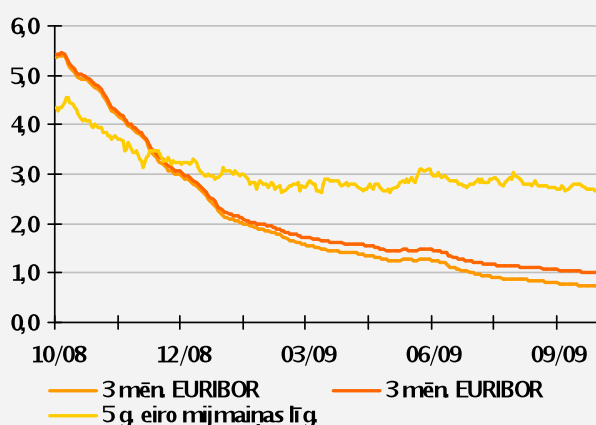
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti. ¹

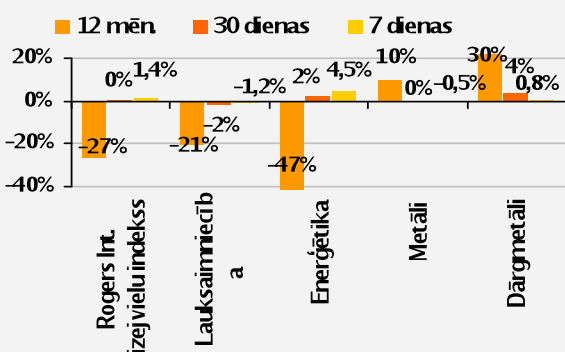
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

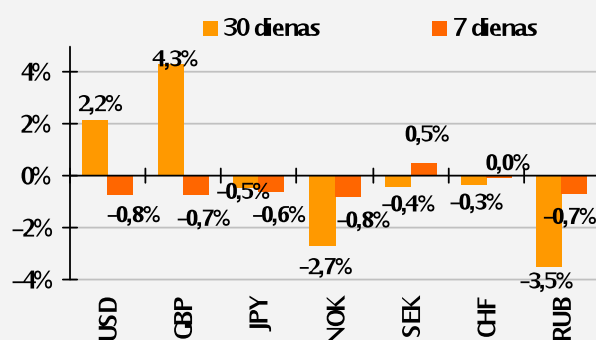
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no: "Bloomberg" (ja nav norādīts savādāk)

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

Saistību atruna: Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai saistītie uzņēmumi kopā saukti „Swedbank Baltijas grupa”). Apskatā izteiktie viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu mainīšanās dēļ šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, nedz arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai un vienīgi informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai. JA ESAT IZLĒMUŠĪ RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PAŠAM PĀRBAUDĪT UN IZVĒRTĒT ATTIECĪGĀS RĪCĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RISKUS.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).